

NIC  
2017  
MCUUKK

# “Buddhist Innovation for Developing Thailand”

Conference Program  
31<sup>st</sup> March 2017  
KHON KAEN  
THAILAND

NIC

The 4th National and the 2nd International Conference 2017

MCU

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

KK

Khon Kaen Campus



Mahachulalongkornrajavidyalaya University  
Khon Kaen Campus

NIC 2017 MCUUKK “Buddhist Innovation for Developing Thailand” 31st March 2017





# ระดับชาติ

## ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ห้องประชุมย่อยที่ ๑๐ ห้อง ๓๑๑

อาคาร ๑๐๐ ปีสมาเด็จพระพุทธมาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร)

### **National Conference Group 10 : Humanities and Social Science**

(Room 311)

**ผู้ทรงคุณวุฒิ :**

๑. พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ลำดับ	บทความ / ผู้ประพันธ์	หน้า
๑	ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอท่าเรือ จังหวัด หนองคาย Factors ➢ ศิริรักษา โภคาพานิชย์	๒๗๕๒
๒	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบล บ้านเคือ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ➢ สุนตลักษณ์ ยกเทพ	๒๗๖๑
๓	การจัดการความขัดแย้งที่เกิดจากการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ➢ พระปลัดพิทักษ์ ธรรมนนโท (สอนแก้ว)	๒๗๗๒
๔	การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ตาม หลักเดิมมิ่งของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองเรือ อำเภอหนอง เรือ จังหวัดขอนแก่น ➢ พระบัวเมศ วัฒนอโง (สำเวียงฤทธิ์)	๒๗๘๖
๕	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการกำจัดขยะมูลฝอย ศึกษา เฉพาะกรณี : เทศบาลตำบลพระลับ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ➢ ดร.สิทธิพร เกษจ้อย	๒๗๙๗
๖	การนำหลักความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี : สถานี ตำรวจภูธรเขียงยืน อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ➢ พระวรชาติ ทะสา	๒๘๐๖
๗	บทความวิชาการ เรื่อง แนวโน้มนโยบายการพัฒนาชุมชนของ สถาบันการศึกษาสงฆ์ ➢ สมุทร สงวนสิน	๒๘๒๕
๘	ปัญหาการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ➢ พ.ย.ย. ปะพัฒน์พงษ์ พรพิมล	๒๘๒๔

บทความวิชาการ เรื่อง แนวนโยบายการพัฒนาชุมชนของสถาบันการศึกษาสงฆ์  
Articles about policy development, community education disciplines.

สมุทฺธ สงวนสิน<sup>\*</sup>

บทคัดย่อ

ในสังคมไทยตั้งแต่โบราณ วัดเป็นสถาบันที่ให้การศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีภารกิจจัดการศึกษาสนองพระราชปณิธานของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระปิยะมหาราช พระองค์เป็นผู้ประสงค์จะให้ป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎก และวิชาการชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสงฆ์สามเณร และกฤหัสถ์โดยทั่วไป มีเป้าหมายเพื่อจะพัฒนาบัณฑิตให้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและสติปัญญา มีความรู้ความสามารถแก้ไขปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา เสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม ให้เฝ้าพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาปัญญา ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่ชุมชนสังคมโดยทั่วไป ให้เกิดขึ้นในจิตใจผู้บริหารทุกองค์กร เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมพลเมืองของไทย รวมไปถึงนักการเมือง ข้าราชการภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำองค์กร และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สัมพันธ์กับการทำงานเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นทางเลือกที่สามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่ใกล้เคียงกัน เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการบริหารงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายการพัฒนาชุมชนของสถาบันการศึกษาสงฆ์ ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อการศึกษามาก สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตใจ สติปัญญาของราษฎร และบุคลากรในชุมชนท้องถิ่น หรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารองค์กรชุมชนท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ : สถานการศึกษาสงฆ์, การพัฒนา, คุณธรรม, จริยธรรม, ชุมชน,สังคม,

Abstract

In Thailand since ancient Measurement is an institution that provides education. College chapter Chaiyaphum Maha Chulalongkorn University College. Has taken the teaching mission of providing education to the

<sup>\*</sup> มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ



preamble. King Chulalongkorn's global Cummins Navy. King Rama V, King Chulalongkorn. He is intending to study Buddhist scriptures and study class for novice monks. And laity in general The goal is to develop graduates with sequins behavior seems to thirst for knowledge and thought leadership, intellectual and psychological. Ability to troubleshoot Faith is dedicated to Buddhist religion. Sacrifice for the common good Knowingly social change A world wide Potent enough to be able to develop their own. Community and Society Equipped with a moral core good governance and the development of intelligence. Live cultural religious communities. Society generally takes place in the mind of all corporate executives. Community Development and Social citizens of Thailand. To politicians Government officials, private sector leaders and executives of local authorities. In relation to work to contribute to the development community. Society and the country effectively. It is a choice that can only lead to the application. For organizations that are close to each other. The information is useful to management responsibilities effectively. Policy development, community education disciplines. In Thailand, it is important to study a lot. Can guide the development of the mind. Rat and intelligence personnel in the local community. Or promote good governance principles of ethics and corporate executives to the local community.

**Keywords:** Location Of Study Disciplines, Development, Moral, Ethical, Community, Society.

### ๑. บทนำ

ในสังคมไทยตั้งแต่โบราณ วัดเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาวัด วัดเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาของคนไทยมาช้านาน โดยพระสงฆ์เป็นครูผู้สอน ทั้งการอบรมสั่งสอนพระสงฆ์ด้วยกันเอง และประชาชนทั่วไปในชุมชนต่างๆ โดยได้มีนโยบายพัฒนาสถาบันการศึกษาสงฆ์หรือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และขยายรูปแบบให้การศึกษากว้างขวางขึ้น คือฝ่ายวิชาการทางธรรม เรียกว่า “การศึกษาพระปริยัติธรรม” อบรมพระภิกษุสามเณรตลอดจนประชาชนในชุมชน ส่วนของราษฎรโดยทั่วๆ ไปในชุมชนจะรู้สึกอบอุ่นใจหากมีพระภิกษุสงฆ์ในชุมชนหมู่บ้าน เพื่อเป็นที่พึ่งทางใจในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สามารถทำบุญได้สะดวก เพราะชาวบ้านในชุมชนยังเชื่อมั่นอนเกี่ยวกับการทำบุญอยู่ หากประพฤติชอบ ปฏิบัติดีก็อยู่

ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทางโลกมิใช่ศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การศึกษามีนโยบายเป้าหมายเพื่อการพัฒนาถึงหลักธรรมาภิบาล คุณธรรมจริยธรรม และความรู้วิชาการควบคู่กันไป ซึ่งจะทำให้เด็กในชุมชนเหล่านี้ออกไปใช้ชีวิตในสังคม โดยไม่สร้างปัญหาหรือมีข้อขัดแย้งต่อสังคมส่วนรวม ระบบการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาปริยัติธรรมสายสามัญ โดยเน้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปพร้อมกันด้วย

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ทรงเล็งเห็นว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญ จึงได้ปฏิรูปการศึกษา โดยมีนโยบายจัดการเรียนการสอนให้เป็นระเบียบเหมือนนานาอารยประเทศ ให้ราษฎรทุกคนศึกษาเล่าเรียนอย่างมีระบบ สำหรับพระภิกษุสงฆ์ สามเณร พระองค์ทรงสนับสนุนให้คณะสงฆ์ได้ศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมและวิชาการชั้นสูงสมัยใหม่ควบคู่กันไป ได้ทรงสถาปนามหาธาตุวิทยาลัยขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๓๒ เป็นสถาบันการศึกษาสงฆ์อีกแห่ง ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๓๙ ได้พระราชทานนามใหม่ว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” และในปี พ.ศ.๒๔๓๖ ได้ทรงสถาปนาสถาบันการศึกษาสงฆ์ขึ้นที่วัดบวรนิเวศวิหาร และได้ทรงพระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” อย่างไรก็ตาม สถาบันการศึกษาสงฆ์ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งนี้ก็ดำเนินการมาโดยลำดับ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มหาเถรสมาคมได้ออกคำสั่ง เรื่อง การศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์อันเป็นการรับรองว่า การศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง เป็นการศึกษาของสถาบันการศึกษาสงฆ์อย่างเป็นทางการ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก เปิดทำการสอนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ โดยจัดการสอนหลักสูตรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อผลิตบัณฑิตเชื่อมต่อเครือข่ายทั่วโลก แนวโน้มตามนโยบายการพัฒนาชุมชนและสังคมของสถาบันการศึกษาสงฆ์ในอนาคตต่อไป

สภาพสังคมปัจจุบันมีประชากรเพิ่มมากขึ้น การเป็นอยู่ของสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น นำไปสู่ปัญหาสังคมและสภาพส่วนบุคคล ปัญหาสังคมต่างๆ ในชุมชนที่นับวันจะมีความรุนแรงและกระจายไปสู่สังคมทุกภาคส่วน ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตที่ดำรงตั้งเดิมของไทยเรา ในวิถีชีวิตปัจจุบันแม้จะมีความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ในด้านความทุกข์กลับลดลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือในชุมชน วัฒนธรรมของไทยเริ่มเสื่อมถอยลง คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐) ในแผนการพัฒนาได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานการพัฒนา ทั้งการดำเนินชีวิต การยึดหลักพอเพียง การนำความรู้ต่างๆ มาใช้อย่างรอบคอบ และการเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ ให้เกิดมโนสำนึกในคุณธรรมจริยธรรม ธรรมาภิบาล มีความซื่อสัตย์สุจริตพร้อมทั้งหลักการบริหารจัดการที่ดี คือ หลักความรับผิดชอบต่อ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม มากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาให้สามารถเป็นภูมิคุ้มกัน ด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญประการหนึ่ง องค์การสหประชาชาติ ได้เสนอให้ประเทศกำลังพัฒนาที่ประสบความ



ล้มเหลวในการพัฒนา เร่งปฏิรูประบบเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการปฏิรูปการเมือง สังคม การบริหารการศึกษา การขจัดและลดความยากจน การส่งเสริมให้มีการบูรณาการผลผลิตทางการเกษตร การสร้างงานที่พอเพียงกับการเติบโตของประชากร การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยนำระบบการจัดการที่ดีมาใช้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้การพัฒนามีภาพของอนาคตที่เป็นรูปธรรม โดยเรียกรวิธดังกล่าวนี้ว่า ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือ Good Governance (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ๒๕๔๑)

ในการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยเผชิญวิกฤติความเสื่อมถอยหลายด้าน มีการแสวงหารายได้เพื่อตอบสนองการบริโภคนิยม อำนาจความสะดวกอย่างไม่สิ้นสุด ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่นและขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน การแย่งชิงทรัพยากร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดให้โทษ ส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก แผนการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ ( พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) การปลูกฝังหลักธรรมาภิบาลในตัวผู้เรียน การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ด้านการศึกษาให้มีคุณภาพเท่าเทียมทั่วถึง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านธรรมาภิบาล จริยธรรม เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาธรรมาภิบาล จริยธรรมไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านธรรมาภิบาล จริยธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นกลไกการพัฒนาบุคคลให้เกิดธรรมาภิบาล จริยธรรมมากขึ้นของสังคมปัจจุบัน แต่ผลการพัฒนาที่ผ่านมากลับพบว่า สังคมยังเต็มไปด้วยปัญหา ผู้คนในสังคมวัตถุนิยมต่างแสวงหาสิ่งที่ตนเองต้องการ ประนเปรอความต้องการส่วนตนเสียมากกว่า มีการแสวงหาผลประโยชน์ เพื่อตอบสนองการบริโภค การใช้วิธีการเอาตัวเปรียบผู้อื่น จนไม่คำนึงถึงส่งผลกระทบต่อส่วนรวมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในเชิงลบ ตัวอย่างหลายอย่างที่เห็นได้ชัดเจนสถานการณ์ในสังคมน่าเป็นห่วง เช่น ผลสำรวจจิตตนิสิตนักศึกษาที่เป็นอนาคตของชาติก็ยอมรับว่ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชัน ขอเพียงให้ตนเองได้รับประโยชน์บ้าง (มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, ๒๕๕๔) หรือเนกรณิผลการศึกษาวิจัยและการสำรวจต่างๆ พบว่าปัญหาสำคัญที่สุดคือความเชื่อศรัทธาและการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเห็นว่าต้องส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล จริยธรรมในสังคมไทยโดยเร่งด่วน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวอย่างที่คนในสังคมเรา ได้รับรู้สัมผัสจากพฤติกรรมในสังคมวันแล้ววันเล่า และแน่นอนว่าย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่า คนในชุมชนยังขาดความรู้ความสามารถที่จะเป็นภูมิคุ้มกัน ในการกลั่นกรองที่ดี ส่งผลกระทบต่อระบบคุณค่า ความเชื่อถือและพฤติกรรม คนไทยยังขาดทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี